

STICHTING NATUUR EN MILIEU

PERSBERICHT

Utrecht, 2 juli 1996

Giftige stoffen uit houten speeltoestellen.

Milieu- en consumentenorganisaties*) hebben staatssecretaris Terpstra (Volksgezondheid) gevraagd ervoor te zorgen dat houten speeltoestellen die tegen houtrot worden behandeld met wolmanzouten, niet meer worden geplaatst. Voor gewolmaniseerde toestellen die nu in gebruik zijn, dient zo snel mogelijk een oplossing te worden gevonden. Wolmanzouten bevatten giftige bestanddelen. Er zijn aanwijzingen dat kinderen die in aanraking komen met gewolmaniseerd hout een gezondheidsrisico lopen.

Op veel speelweidjes zie je ze staan: houten speeltoestellen waar kinderen naar hartelust op kunnen klimmen. Vaak is het hout van zulke speeltoestellen geconserveerd met wolmanzouten. Dat zijn CCA-zouten (bevatten koper, chroom en arseen) of CC-zouten (bevatten koper en chroom). Het behandelde hout heeft een lichtgroene en soms een lichtbruine kleur. Spelende kinderen krijgen de giftige stoffen aan hun handen en kunnen die ook in hun mond krijgen, bijvoorbeeld als ze aan hun vingers likken.
De milieu- en consumentenorganisaties maken zich, evenals vele burgers, hier al geruime tijd zorgen over. Chroom en arseen komen in kankerverwekkende vormen voor in gewolmaniseerd hout. Over de feitelijke risico's voor de kinderen de er letterlijk mee in aanraking komen, bestond tot voor kort onduidelijkheid. Uit een rapport van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne blijkt dat er kans bestaat op gezondheidsschade, hoewel er nog hiaten in de kennis zijn. Aanvullende commentaren van ervaren toxicologen geven aan dat de gezondheidsrisico's serieus zijn.

De milieu- en consumenten-organisaties concluderen dat de behandeling van houten speeltoestellen met wolmanzouten uit den boze is. De organisaties hebben daarom staatssecretaris Terpstra van Volksgezondheid verzocht om plaatsing van houten speeltoestellen die met CCA- of CC-zouten behandeld zijn op korte termijn niet meer toe te staan. Er zijn voldoende alternatieven voorhanden, zowel van hout als van andere materialen. Tevens moeten er snel maatregelen voor de bestaande gewolmaniseerde speeltoestellen.

*) Stichting Natuur en Milieu, Vereniging Milieudefensie, NIVON, De Kleine Aarde, Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen, Alternatieve Konsumenten Bond, Stichting Gezondheid en Milieu, Bouw- en Houtbond FNV

Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht - telefoon 030-233 1328 - fax 030-233 1311 - e-mail snm@antenna.nl

STICHTING NATUUR EN MILIEU

Aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
mevrouw E. Terpstra
Postbus 5406
280 HK Rijswijk

Afschrift ter kennisneming

Utrecht, 2 juli 1996
nze referentie: SvG\KdV\9607.002
ehandeld door: mw. drs. S. van Gool
onderwerp: houten speeltoestellen

Mevrouw de Staatssecretaris,

Al geruime tijd vragen milieuorganisaties aandacht voor de gevaren van de toepassing van bepaalde houtverduurzamingsmiddelen. Daarbij wordt gewezen op de risico's voor het milieu. Wij willen u er echter op wijzen dat zich ook aanzienlijke risico's voor de humane gezondheid voordoen. Het gebruik van Wolman- of CCA-zouten (met koper, chroom en arseen) en CC-zouten (koper en chroom) voor de behandeling van houten speeltoestellen blijkt serieuze risico's op te leveren voor de kinderen die er letterlijk mee in aanraking komen.

Op allerlei speelplaatsjes zijn speeltoestellen te vinden van hout. Regelmatig worden nieuwe toestellen geplaatst. In veel gevallen is het hout van deze toestellen verduurzaamd met koper, chroom (en arseen) bevattende CCA- of CC-zouten. Enige tijd geleden is naar aanleiding van een verzoek van milieu- en consumentenorganisaties een onderzoek uitgevoerd door het RIVM naar de gezondheidsrisico's van houtverduurzamingsmiddelen. Daarin is vastgesteld dat met CCA- of CC-zouten verduurzaamd hout, zoals dat bij speeltoestellen gebruikt wordt, gezondheidsrisico's oplevert bij dermaal contact. Het betreft de aanwezigheid van Cr(VI) (zeswaardig chroom) in het verduurzaamd hout. Cr(VI) wordt beschouwd als een genotoxisch carcinogeen en is bovendien een contactallergeen voor de mens. Het RIVM heeft op grond van de gegevens uit haar rapport geen conclusies getrokken over de ernst van de gezondheidsrisico's.

Gezamenlijk hebben wij als maatschappelijke organisaties twee ervaren toxicologen geconsulteerd over de bevindingen van het RIVM (zie bijlagen). Hieruit kwamen aanvullende commentaren:

- In het RIVM rapport is geen rekening gehouden met orale opname doordat kinderen hun handen na contact met het hout, in de mond kunnen steken.
- Bij de dermale blootstelling is geen rekening gehouden met verhogen van de concentratie op de huid door glijden langs het hout. Gebeurt dit wel, dan resulteert dat in een veel hogere blootstelling aan Cr(VI). De blootstelling voor kinderen van ca. 20

Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht - telefoon 030-233 1328 - fax 030-233 1311 - E-mail snm@antenna.nl

kg komt dan ruim boven de MTR (0,7 ng/kg/dag), die gebruikt is bij de bodemsaneringsnorm voor Cr(VI).

- Er is geen vermelding van effecten van gecombineerde blootstelling van chroom en arseen.
- Arseenverbindingen kunnen bij de mens longkanker en zeer waarschijnlijk ook huidkanker veroorzaken.

Ondergetekende organisaties komen tot de conclusie dat het niet verantwoord is kinderen bloot te stellen aan de gezondheidsrisico's van het spelen op met CCA- of CC-zouten verduurzaamde houten speeltoestellen.

Wij vragen u dan ook zo spoedig mogelijk een regeling te treffen (mogelijk via de Warenwet) die de verduurzaming van houten speeltoestellen door middel van CCA- of CC-zouten niet langer toestaat. Er zijn voldoende alternatieven voorhanden, zowel van hout als van andere materialen.
Voor de bestaande speeltoestellen dient op korte termijn een oplossing gevonden te worden. Gaarne ontvangen wij hierop spoedig uw reactie.

Hoogachtend,
Vereniging Milieudefensie,
NIVON,
De Kleine Aarde,
Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen,
Alternatieve Konsumenten Bond,
Stichting Gezondheid en Milieu,
Bouw- en Houtbond FNV
namens dezen:
Stichting Natuur en Milieu

A.J.M. van den Biggelaar
algemeen directeur

Bijlage:
- Reactie dr. ir. F.J. Jongeneelen
- Reactie dhr. T. Lexmond

cc. Vaste kamercommissie VWS

Directoraat-Generaal Milieu
Directie Stoffen, Afvalstoffen, Straling
Stoffen en Normstelling SN

Rijnstraat 8
Postbus 30945
2500 GX Den Haag
Interne postcode 645

www.vrom.nl

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Petitie gezondheidsrisico's geïmpregneerde speeltoestellen

Datum

Kenmerk
SAS/2008011369

Geachte Voorzitter,

Mede namens minister Klink van VWS geef ik u onderstaand een reactie op de petitie die de griffier van de vaste commissie voor VWS ons op 13 december gezonden heeft. De petitie heeft betrekking op de gezondheidsrisico's van met wolmanzouten geïmpregneerde speeltoestellen voor kinderen.

Alvorens op de petitie in te gaan hecht ik er aan eerst meer in het algemeen in te gaan op het impregneren van hout in ons land en op de mogelijke gezondheidsrisico's. Aansluitend zal ik ingaan op de wettelijke situatie en tot slot op de petitie.

Met wolmanzouten impregneren van hout
Een van de manieren om hout te verduurzamen is door behandeling met een chemisch middel op basis van koper-chroom-arseenverbindingen, ook bekend onder de naam wolmanzouten. Deze stoffen worden in verschillende samenstellingen gebruikt voor dit doel. Voor het behandelen van hout met dergelijke als bestrijdingsmiddelen gekwalificeerde stoffen is een toelating nodig van het College voor de Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (CTGB). Wolmanzouten bevatten de stoffen koper-, chroom- en arseen en met wolmanzouten behandeld hout wordt ook wel CCA-hout genoemd. Daarin is arseen de verbinding die het meest tot bezorgdheid aanleiding geeft.

Gezondheidsrisico's
Het RIVM heeft mede op basis van signalen vanuit uw Kamer op diverse momenten in de afgelopen 15 jaar de mogelijke gezondheidsrisico's van deze zouten in geïmpregneerd hout geëvalueerd. Bij het berekenen van de mogelijke risico's wordt uitgegaan van zogenaamde 'worst case' scenario's; er wordt uitgegaan van vers geïmpregneerd hout van 'slechte kwaliteit' (hoge residuen op de oppervlakte), hoog uitlogingspercentage en intensief (dagelijks) contact met zowel houten speeltoestellen van met CCA-geïmpregneerd hout en met de grond die zich direct onder de toestellen bevind.

Op basis van deze worst case scenario's concludeert het RIVM voor het gebruik van geïmpregneerd hout in onder andere speeltoestellen:

- Bij dermaal contact bestaat er een gering risico op allergische huidreacties bij mensen die reeds overgevoelig zijn voor chroom.
- Blootstelling via de orale route geeft geen risico's voor chroom en koper (blootstelling blijft onder de limieten voor levenslange blootstelling). Voor arseen vindt in het 'worst case' scenario een overschrijding plaats van de grenswaarde. Bij gemiddelde blootstelling wordt deze grenswaarde niet overschreden.

Indien met wolmanzouten geïmpregneerd hout enige tijd buiten heeft gestaan zijn de residuen op het oppervlak en de uitloging van zware metalen veel lager. Blootstelling aan koper, chroom en arseen vanuit geïmpregneerd hout, bijvoorbeeld bij oudere speeltoestellen, is in dat geval veel lager. Gezondheidsrisico's zijn in dat geval niet te verwachten.

Wettelijke regels
De Europese Commissie is in 2003 overgegaan tot wijziging van de Europese Stoffenverbodsrichtlijn betreffende het gebruik van arseen voor onder meer het behandelen van hout. Deze richtlijn is, wat met CCA-behandeld hout betreft, omgezet in het Besluit met arseenverbindingen behandeld hout Wet milieugevaarlijke stoffen (Wms). Die omzetting betrof een strikte implementatie. De richtlijn en daarmee ook het Besluit met arseenverbindingen behandeld hout Wms verbiedt onder meer de invoer, de handel en het gebruik van met CCA-behandeld hout voor toepassingen waarbij gevaar van herhaald huidcontact bestaat. Dat betekent dat onder meer het gebruik van met CCA-behandeld hout vanaf 9 juni 2004 (de datum waarop het Besluit met arseenverbindingen behandeld hout Wms in werking is getreden) in ons land verboden is. Door dit verbod op het gebruik van arseen in houtverduurzamingsmiddelen wordt het gezondheidsrisico geminimaliseerd.
Bij Besluit van 16 november 2007 is het Besluit met arseenverbindingen behandeld hout Wms gewijzigd om uitvoering te geven aan richtlijn 2006/139/EG, waarbij de regels voor met arseenverbindingen behandeld hout weer zijn aangepast. Doel van deze laatste wijziging was om tot meer Europese harmonisatie en toepassing van wetgeving te komen. Inhoudelijk betekent de wijziging van de Richtlijn (en daarmee ook het Besluit) onder meer dat met arseenverbindingen behandeld hout op zijn plaats mag blijven en mag worden gebruikt tot het einde van zijn levensduur.
In het Besluit is nadrukkelijk vastgelegd dat alle toepassingen, waarbij gevaar bestaat voor herhaald huidcontact, zijn verboden.
Concreet betekent dit in formele zin dat toepassing van wolmanzouten in speeltoestellen na 9 juni 2004 niet meer is toegestaan. Oudere toepassingen zijn op grond van het Besluit nog wel toegestaan.
Voor de volledigheid wordt er nog op gewezen dat sinds 1 september 2006 het gebruik van arseen voor onder meer het behandelen van hout op grond van de Europese Biocidenrichtlijn volledig is verboden.

De petitie
De petitie maakt melding van ernstige gezondheidsrisico's. Hoewel ik begrip heb voor de zorgen die ouders zich maken, merk ik op dat de resultaten van onderzoek naar mogelijke gezondheidsrisico's geen aanleiding geven om het huidige beleid aan te passen. De mogelijke risico's voor de gezondheid zijn beperkt en zullen vanwege het verbod op deze toepassing sinds 9 juni 2004 in de tijd gezien steeds verder afnemen. De blootstellingsrisico's bij speeltoestellen van voor die datum zijn volgens het RIVM veel lager dan de grenswaarden, die hiervoor gelden.
Concreet betekent dit dat de speeltoestellen die nu verkocht worden, niet behandeld mogen zijn met arseen. Indien blijkt dat dit wel het geval is, zal de inspectie daartegen optreden.

Conclusie
Ik vertrouw erop dat met het vorenstaande duidelijk is dat de petitie niet hoeft te leiden tot aanpassing van de regelgeving betreffende met wolmanzouten behandeld hout.

Hoogachtend,
de Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. Jacqueline Cramer